

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Verna - A Dominica Septuagesimæ, ad Dominicam SS. Trinitatis

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Tres præcipuæ distinguuntur Evangelii partes, ad quas hæ distinctæ
referuntur veritates. Modicum & iam non videbitis me.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44214

bes in libro de Imitatione Christi; ubi sic Dominus: *Fili, nunc docebo te viam pacis & vera libertatis: stude fili, alterius potius facere voluntatem quam tuam. A DOMINO egressus est sermo: non possumus extra placitum eius quidquam aliud loqui tecum. Sic parentes Rebecca, sic alii quivis probati viri de divina voluntate sentiunt & farentur se melius eam per alios quam per se nosse.*

Quid quod ipse Dominus nihil ex se, nihil ex propria se voluntate facere toties professus est. Et quod magis mirum, non modò

ex Divini Patris nutu totus pendebat, sed ex ipsis hominibus, quos vitæ suæ rectores habuit & quodammodo directores, unde aptè S. Bernardus, *Attende quid fecerit magni consilii Angelus, quomodo consilium suum postposuerit consilio vel magis voluntati mulieris unius, Domine beatam Virginem loquor, & fabri pauperis; ipse est Ioseph.* Et nonnullis interjectis tandem concludit, *Quis jam non erubescat obstinatus esse in consilio suo, quando suum ipsa Sapientia deseruit? Vide infra, Feria 5, quæ est Ascensionis Octava.*

DOMINICA III. POST PASCHA.

DE TRISTITIA ET GAUDIO APOSTOLORUM EX ABSENTIA ET PRÆSENTIA DOMINI.

EUANGELII hodierni tres distingui possunt & considerari partes, quæ tamen eodem tendunt, ut confortemur in adversis.

Prima his continetur verbis. *Modicum, & jam non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me, quia vado ad patrem:* Et quæ sequuntur de dubio Apostolorum circa hæc verba.

Secunda, cum Dominum interrogare vellet Apostoli, nec auderent, sic ipse sermonem continuavit, *Amen, amen dico vobis, quia plorabitis & siebitis vos, mundus autem gaudebit, vos verò contristabimini, sed tristitia vestra vertetur in gaudium.*

Tertia proponit similitudinem, quæ ex tristitia gaudium nasci apparet. *Mulier cum parit, tristitiam habet, quia venit hora ejus: cum autem peperit filium, jam non meminit pressuræ propter gaudium, quia natus est homo in mundum. Et vos itur, nunc quidem tristitiam habetis: iterum autem videbo vos, & gaudebit cor vestrum, & gaudium vestrum nemo tollet à vobis.*

Horum autem omnium literalis sensus duplex esse potest. Primus, ut modicum illud tempus, quo Apostoli non essent visuri Christum, & inde tristes futuri, sit tempus passionis, nempe illud triduum quo passus, mortuus & sepultus jacuit in sepulchro. Tempus verò

quo eum rursus visuri essent & gavisuri, tempus sit quo resurgens Dominus sua illos præsentia recavit.

Alter sensus est, ut tempus tristitiæ Apostolorum, & absentia Christi, sit totum tempus, quo vixerunt Apostoli, multumque laborarunt in disseminando Evangelio, ac veluti patientia salute proximi: tempus autem eorum gaudii & præsentia Domini sit beatitudo æterna qua perfruuntur. Ex quibus omnibus, quæ sunt magis moralia & practica ut facilius eruantur, tres ex unaquaque parte proponuntur veritates.

Ex Prima Evangelii parte, de modico vita tempore.

I VERITAS PRACTICA.

Nil tam modicè creditur quàm modicum vitæ tempus, cum nil tamen sit tam credibile.

RATIO postrema partis, quæ magis declaranda videtur, hæc est, quod nil sit tam credibile quàm quod sensu, ratione, & scripturarum auctoritate quæ fidem divinam faciat, percipitur, ac ipsis quodammodo cernitur oculis.

Sed tale est modicum vite tempus, ut sensu simul percipiatur et ratione et fide divina, qua ex multa et plana scripturarum auctoritate concipitur. Ergo nil tam credibile, licet nihil minus credatur.

I. PUNCTUM.

MODICUM illud tempus de quo Dominus in Evangelio, sanctus Augustinus ad totum vite nostre tempus, imò & ad totum presentis sæculi spatium transferens; Modicum, inquit, est hoc totum spatium, quo præsens pervolat sæculum. Sic inter suos insignis ille & grandævus Eleazarus affirmabat se libenter moriturum, ne aliqui juniores propter modicum corruptilis vite tempus deciperentur. Sic aperit sanctus Jacobus; quid est vita vestra? vapor est ad modicum parens. Quamobrem hic opportunè de hoc modico vite tempore, Quod tam modicè creditur, ut nihil minus credatur, cum nihil tamen sit tam credibile.

Quod non credatur, evidentius est quam ut probetur, & deplorandum potius quam enarratur: sicut enim si modicam illud tam breve & evanidum esse crederetur, sicut Scripturæ referunt esse breve & citissimum, vix ullus esset hominum, qui non sibi cautius de sua provideret æternitate, quæ ex illo pendet modico & momento: sic cum aperte pateat vix ullum esse, qui de sempiterno illo future vite statu serio cogitet & prospiciat, nonne hinc evidens est, quod non credatur tam breve quam dicitur? nonne hoc unum respicient omnes, se aliquando provituros, nonne hoc aperte cogitant, satis esse longum vite tempus, satis superesse spatii quo sibi consulant, nunc se aliis distetos esse negotiis, & futuris antereferenda præsentia quæ magis urgent? O verè nequam sæculum, quod sic nequiter suos fallit & dementat. Tenent tympanum et citharam et gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dios suos, et in puncto ad inferna descendunt. Qui dixerunt Deo, recede à nobis, et scientiam viarum tuarum nolumus. Id est, scientiam illam quæ ad Deum ducit, scientiam illam sanctorum & salutis, qua sita est in contemptu presentium, ex cogitatione vanitatis eorum & brevitatis. Hanc pene omnes rejiciunt, quia longè aliud de præsen-

ti vita sibi persuadent & promittunt. Unde ibidem paucis interjectis; Interrogate, inquit Jobus, quemlibet de viatoribus, et hac eadem illum intelligere cognoscetis.

Alterum itaque, quod nil sit tam credibile, magis explicandum videtur. Neque verò videtur planius posse demonstrari, quam si sensu simul & humana ratione ac divina auctoritate convincatur ita esse. Non quod tria illa simul concurrant ad unum fidei actum, cum se potius impediunt, juxta illud Divi Gregorii; non habes fides meritum, cui humana ratio præbet experimentum; sed quod unumquodque ex his tribus seorsim possit ita rei cuius credenda credibilitatem advehere, ut si solum unum esset, rem tamen credibilem faceret; unde illud accedit commodi, ut quando tria illa conveniunt ad unam eandemque rem affirmandam, vix ullus dubitare, vix ullus eam negare possit; nam si uno quis ad credendum non ducatur, ducatur alio, si humana ratione non persuadetur, divina cedit auctoritati; aut si forte hanc non satis reveretur, humanis assentietur persuasionibus; & ipso saltem sensu convincetur: atque ita rei fidem penitus abrogare non poterit.

Deinde verò, quod est valde observandū, cum naturalis sensus & humana ratio plerumque obstant, quo minus auctoritati divine quam debemus fidem expedite reddamus, si aliunde sensui sensus & humane rationi humana ratio se opponant, tunc quod obstat divinæ fidei, tollitur; sublatoque obstaculo, fides liberius & expeditius exercetur. Quomodo vos potestis credere, qui gloriam ab invicem accipitis, et gloriam qua à solo Deo est, non queritis? Quasi diceret Dominus, si gloriam non acciperetis ab invicem, possitis credere; si verò gloriam à Deo quereretis, non acciperetis ab invicem, sicque illud tolleretur, quo sublato facile crederetis. Domine adauge nobis fidem, sic enim crescunt boni habitus, quando decrescunt mali oppositi.

II. PUNCTUM.

SED tale est modicum vite tempus, ut sensu simul percipiatur et ratione, ac fide divina, qua ex multa et plana scripturarum auctoritate concipitur.

Primo quidè id sensu patere dicitur, quan-

de ipsis intuemur oculis, quàm variis & momentaneis humana vita sit obnoxia casibus & procellis; quàm facillè lethalis hauritur aër; quàm citò pravus ac malignus humor in fauces decidit & viros alioquin sanos suffocat: quàm prompti ad iram animi: quàm velox ex ira cædes: quàm sunt perfida hominum mentes, quàm parùm tuta & secura sint loca & tempora. Et licet ipsa trahatur ad aliquot annos vita, quantis illa succutitur periculis! quantis interciditur impendentium malorù pavoribus! ac tandem ubi finitur, quis non sentit quàm sit illud totùm breve quod definit, si præcipiè considerat, quàm sit illud ló-gum quod incipit? *Dies nostri quasi umbra & nulla est mora. VMBRÆ transitus est tempus nostrum, & non est reversio finis nostri.* Hoc probi simul & improbi, sentu communi testantur.

1. Pet. 39
1. Pet. 29

1. Pet. 5. in
Lucam.

DEINDE VERO, ratio tantæ brevitatis tam multiplex afferri posset, quàm multis humana vita considerari posset modis: vel enim in se perspicitur ac in suis causis sive naturalibus sive moralibus, & fat apertam ibi suæ fragilitatis radicem invenit. Nam quid est corpus humanum, nisi mortis officina & sepulchrù gestabile? *Quid enim aliud, inquit S. Ambrosius, nisi quasi in quodam seretro, hoc est, supremi funeris instrumento, jacemus exanimatum, vel ignis immodicæ cupiditatis exstuat, vel frigidi humor exundat, vel pigra quadam terreni corporis habitudine vigor hebetatur animorum, vel concreta noster spiritus labo, pura lucis vacuus mentè alit: hi sunt nostri funeris portitores.* Quæ S. Doctoris verba naturali sensu de quatuor elementis seu primis qualitatibus, quæ mortalem ac penè in horas morientem faciunt vitam possunt intelligi: vel morali dicto de pravis concupiscentiis, quæ non animæ tantum sed & corpori vitam eripiunt.

Quod si vitæ nostræ foris adjacentes adversarios & insidiantes hostes adverterimus, tot penè rationes occurrent momentanei nostri temporis, quot occurrunt & conspirant creaturæ jam ab ipso Creatore armatæ & instructæ omnes in ultionem perversitatis humanæ.

1. Pet. 5.

Quid quod talè est à natura desiderii perpetuandæ vitæ, ut quantumcunq; longa duratur, brevis semper & modica sit dicenda, quia desiderio non satisfacit, imò etiam tantò magis acuitur, quo est vita longior, & quo plura sunt parta bona temporalia, quæ non

nisi repugnanter deseruntur. *O mors quàm amara est memoria tua, homini pacem habenti in substantiis suis!*

Addè quod cum vix ullus sua sorte sit contentus, sed ultra semper & ultra, novas progrediendi vias sibi expendat, quibus vel divitiis vel honoribus vel quibuslibet vitæ commodis augeatur: ac mors interim derepente ingruat; Nonnè tum excessurus, præcisas suas spes in clamabit, & tam breves queretur annos, quàm longè sua provehèbat consilia? Nonne tum cum Jobo dicet, *dies mei velocius transferunt, quàm à texente tela succiditur, & consumpti sunt absque ulla spò.*

Deniq; quod est in hac materia præcipui ponderis, quia nunquam desitura sequitur vita, dum ad æternos illos consequentes annos præfeas tempus referimus, planè liquet quàm verè dicat Sapiens: *Quid est homo, & quæ gratia illius? & quid est bonum aut quid nequam illius? numerus dierum hominum ut multum centum anni, quasi gutta aque maris deputati sunt: & sicut calculus sic exigui anni in die ævi.*

Eccles. 18.

JAM quantis abundet Scriptura similibus dictis, restat expromere, ut si abessent cætera, quod est ad faciendam fidem potentius nobis non desit. Tam porò sunt in his effusæ sacræ paginæ, ut quidquid est in universa terum mole deciduum & caducum, videantur à quatuor ipsis elementis excerptis, notiorè ut nobis faciant hanc humanæ vitæ caducitatè.

Primò quidem à terra sic comparationem instituunt, *Homo sicut sanum d. es ejus, tanquàm flos agri sic apparebit. TANQVAM sanum velociter arefcet, & quemadmodum olera herbarum cito decident. MANE sicut herba transeat, mane floreat & transeat: vespere decidat, induret & prescat. TANQVAM memoria hospitis unius diei prætereuntis. Tanquam umbra tanquam nuntius percurrens DIES mei velociter cursore.*

Psal. 102.

Psal. 36.

Psal. 89.

Sap. 5.

Iob. 9.

Secundò sic ab aquis. *Omnes morimur quasi aqua dilabimur, qua non revertuntur super terram. AD nihilum devenient tanquam aqua de urrens. TANQVAM navis qua pertransit fluctuantem aquam. QVASI navis pom-pa portantes, quæ videlicet celerius propellant, sive id à ventis proveniat, propter levitatem oneris; sive ex industria navigantium, ne corruptatur fructus. TANQVAM spuma gracilis qua à procella dispergitur.*

2. Reg. 14.

Psal. 57.

Sap. 5.

Iob. 9.

Iob. 21.

Tertiò ab aère. *Sicut palea ante faciem venti,*

& si

Sap. 5. & sicut favilla quam turbo dispergit. TAN-
 Quasi lanugo qua à vento tollitur. Tanquam
 avis qua transvolat in aëre, aut tanquam sa-
 gitta emissa in lucum destinatum. TRANSIBIT
 vita nostra tanquam vestigium nubis, & sicut
 nebula dissolvitur qua fugata est à radiis solis, &
 à calore illius aggregata.

Nahum. 2. Quartò ab igne. Quasi fulgura discurrerent.
 Ecclsi. 40. Sicut tonitruum magnum in pluvia perso-
 nabunt. ET erit fortitudo vestra ut favilla stup-
 ra, & opus vestrum quasi semilla: & succende-
 rit utrimque simul, & non erit qui extinguat.

Is. 41. Audite ut loquuntur Scripturæ? Videlicet
 quas exhibent ex rebus omnibus leviores, ce-
 leriores, fugaciores? Qui hoc non audiat, qui
 hoc non videat, nonne ex his erit, quibus Do-

minus per Prophetam; Surdi audite, & cæci
 intuemini ad videndum? quis cæcus nisi servus
 meus? & surdus, nisi ad quem nuncios meos mi-
 si? Nonne tot tibi sunt nuncii quot in infer-
 no clamant? Sic & nos nati continuo deservimus
 esse? Sic videlicet quemadmodum illa om-
 nia quæ ipsi commemorant celerissima, sic
 & nos, inquam, imò & nos celerius, nam na-
 ti continuo deservimus esse. Quasi nihil esset
 quod fuissent; ita modicum & nullum est
 hic fuisse.

Is. 42. Nonne tot tibi sunt nuncii quot in infer-
 no clamant? Sic & nos nati continuo deservimus
 esse? Sic videlicet quemadmodum illa om-
 nia quæ ipsi commemorant celerissima, sic
 & nos, inquam, imò & nos celerius, nam na-
 ti continuo deservimus esse. Quasi nihil esset
 quod fuissent; ita modicum & nullum est
 hic fuisse.

Is. 42. Nonne tot tibi sunt nuncii quot in infer-
 no clamant? Sic & nos nati continuo deservimus
 esse? Sic videlicet quemadmodum illa om-
 nia quæ ipsi commemorant celerissima, sic
 & nos, inquam, imò & nos celerius, nam na-
 ti continuo deservimus esse. Quasi nihil esset
 quod fuissent; ita modicum & nullum est
 hic fuisse.

III. PUNCTUM.

PATET igitur evidentior, quod, quantumcum-
 que hic modicè nostra vita tempus credatur,
 nil tamen esse magis credibile. Cum in eo decla-
 rando tot scripturæ, tot rationes, tot quoti-
 diana conspirent exempla, nostris tam aperte
 subjecta sensibus, ut mirum sit posse aliter
 sentire aliquem; & longè magis mirum, vix
 esse aliquem qui non aliter sentiat, & qui non
 sibi semper promittat crastinum, ac pen-
 nunquam desituros annos, quasi cum morte
 factus percussisset, quasi cum inferno fecisset
 pactum.

Erant olim Epicurei, qui hac tam aperta
 momentaneæ vitæ nostræ notitia prævè usi,
 seipos indè magis acuebant ad suum laxan-
 dum genium, quasi hoc uno viverent ut co-
 mederent, sic se mutuo provocabant. Edamus
 & bibamus, cras enim moriemur. Contra quos
 postquam Propheta Isaias, quid sibi à Domi-
 no revelatum esset, intorsit; tum paulò post
 ad alios qui ex opposito nihil de morte & vi-
 ta solliciti, unum curabant ut sine cura vive-

rent: Audite, inquit, verbum Domini viri il-
 lusores; dixistis enim percussurus factus cum
 morte, & cum inferno fecimus pactum: flagel-
 lum insudans cum transierit, non veniet super
 nos, quia posuimus mendacium spem nostram, &
 mendacio protecti sumus.

Non quod ita loquerentur, sed quod ita
 securè viverent, quasi sic loquerentur; unde
 & coherentè illis denuntians, quas ipsi pœ-
 nas sibi accerterent; sic addit; Delebitur factus
 vestrum cum morte, & pactum vestrum
 cum inferno non stabit, flagellum insudans cum
 transierit, eritis ei in conculationem: quando-
 cunque pertransierit, tollat vos; quoniam mand
 diluculo pertransibit in die & in nocte, & tan-
 tummodo sola vexatio intellectum dabit auditui.
 Quasi diceret, tunc id demum intelligat
 quando vexabuntur: nam quamdiu suaviter
 vivunt, suavitate illa tantopere diliniuntur,
 ut vix aliud recogitent.

Quod præclare sanctus Joannes Dama-
 scenus atque ad rem nostram accommodè re-
 præsentat, notà illà parabolà, quam instituit
 de Juvene, qui dum horrendam fugeret bel-
 luam, forte incidit in abrupta terræ loca, u-
 de prodibat exigua quædam arbor qua se
 tantisper suspensum sustinebat. At ecce un-
 dequaque succutitur ille arbusculus, hinc duo
 simul juncti mures radicem rodunt, illinc as-
 pides quatuor pendentes pedes involvunt, at-
 que ex imo iundo erumpit immanis Draco
 qui expansis faucibus iam cadentem præ-
 dam excipiat. Quid tum verò agat miser il-
 le pendulus adolecens? Dum se circumvol-
 vit observaturus exitum, advertit in sublimi
 arboris ramo modicum mellis, quò statim ma-
 num infert, & ejus suavitate sic se totum de-
 liniri & occupari sinit, ut nihil de periculo
 cogitans se satis tutum ac beatum putet.

Hæc est videlicet, hæc est imago vitæ præ-
 sentis, hic est omnium penè viventium sta-
 tus. Mors namquenque insectatur, quam
 ut omnes fugiant, vitæ præsentis commodis
 quantum quidem possunt innuntur: sed
 quid vitæ præsentis, nisi quædam velut arbu-
 scula, quam singuli dies ac noctes simul cor-
 rodunt, atque ipsa quatuor elementa dum in-
 ter se certant, de nostræ interitu vitæ decertant?
 Quònam verò incumbit? quònam petit nisi
 tetrum illum & feralem inferorum locum
 qui dilatarit animam suam, ut ait Prophe-
 ta, quia non est in terra scientia. Denique
 fallax

Fallax illa mellis gutta, quid aliud quam naturalis vite cupiditas, quæ sic viventem retinet, ut cæterorum oblitus, solum vivere cogiter, solumque hoc unum appetat.

1. Reg. 14. Sed tandem moriendum! quis tum mundani animus? quis tum est animi sensus? *Gustans, gustavi paululum mellis, & ecce morior!* Hæc Jonathæ verba ex animo fusa mirum quantos concitant motus. Horum autem omnium finis & fructus est, ut vite præsentis amor temperetur, prosperitas si quæ est, non magni fiat; si quæ occurrunt bona & gaudia, non in bonis ducantur, sicut mundus ea venit; de vita denique judicetur, non ut agitur, sed ut quasi jam acta sit. Nam ut rectè concludit sanctus Augustinus, *hoc modicum longum nobis videtur, quoniam adhuc agitur, cum finitum fuerit, tunc sentiemus quàm modicum fuerit.* Non ergo sit gaudium nostrum, quale habet mundus, de quo dictum est, mundus autem gaudebit.

II. VERITAS PRACTICA.

Tale est pretium hujus modice vite, ut, quanto majoris vitam hanc aestimes, tanto minoris facias illius pretium.

1. Cor. 4. Ratio est evidens ex Apostolo, quia hujus modice vite pretium est ipsa beata aternitas; Id enim, quod in præsentia est, inquit, momentaneum & leve tribulationis nostræ supra modum in sublimitate, aeternum gloriæ pondus operatur in nobis.

Sed quanto majoris vitam hanc aestimes, tanto minoris beatam aternitatem facis.

Ps. 143. Nam quid est magni hanc vitam aestimare, nisi quæ subit hujus vite magna, ut divitiæ, dignitates, delitiæ, cæteraque mundi magnalia ex ipsius mundi sensu magnificare, & beatum dicere populum cui hæc adsunt. Quid est autem beatae magis adversum aternitati, quàm sic sentire & judicare? unde idem ad prædicta consequenter Apostolus, *Non contemplantibus nobis quæ videntur, sed quæ non videntur, quæ enim videntur temporalia sunt: quæ autem non videntur, aterna sunt.* Quasi diceret, idcirco momentaneum vite hujus gloriosam aternitatem operatur, quia quæ sunt hujus vite gloriosa contemnimus, & quæ

Haynevsve Pars II.

sunt dura & vilia, sustinemus: sic enim fit, ut laboribus quies, ignominia gloria, dolori gaudium, paupertati divitiæ, & miseris beatitudo tribuantur. Sicut è contra de his, qui vitam hanc magni duxerunt, dicitur, *quantum glorificavit se & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum & luctum.*

Hinc igitur evidenter patet, *Quod, quanto majoris vitam hanc aestimes, tanto minoris facias illius pretium, quod est aeternum illud gloriæ pondus, cui promerendo & assequendo nihil est aptius quàm hujus vite contemptus.* Beati qui futura sapiunt, ait sanctus Bernardus, *Serm. 2. de præ desiderio celestium, interno quodam sapore mentis præsentia respuentes. Utinam saperent & intelligerent ac novissima providerent. Utinam sapiamus ad præsentis vite moderationem, utinam intelligamus ad præterita correptionem, utinam devota in Deum fide providamus, ut felicem habeamus ipso miserante consummationem.* Et euidam in Epistolis particulatim, *Ep. 192. utinam saperes quæ Dei sunt, intelligeres quæ mundi sunt, provideres quæ inferni sunt, profectio inferna horreres; superna appeteres; quæ sunt ad malum, contemneres.*

In quo mundi contemptu si quis est forte labor, cogita quàm sit modicus ad tale promerendum præmium, quale est aeterna gloria. *Digna est quidem emi labore perpetuo, inquit S. Augustinus, sed necesse est ut labore temporali ematur. Certè tantus debuit esse, id est, sempiternus labor pro requie sempiterna. Decies centena millia annorum in labore quid valent? Decies centena millia annorum habent finem; quod tibi dabo, dicit Dominus, non habebit finem. Quales misericordia Dei? nec dicit, decies centena annorum millia labora, non dicit, vel mille annos labora, non dicit, quingentos annos labora; cum vivis, labora, in paucis annis, inde jam requies erit, & finem non habebit. Et paucos annos laboras, & in ipsis laboribus non deest consolatio, non de sunt gaudia quotidiana: sed non li gaudere in sæculo, gaude in Christo, gaude in verbo eius, gaude in lege eius, ad ipsa gaudia pertinet quod loquimur & quod auditis. Quanta ergo sunt ista consolationes in tantis laboribus? Verum est ergo quod dixit Apostolus: Etenim quod ad præsens est, temporale est & leve tribulationis nostræ, iuxta incredibilem modum & in incredibilem modum, aeternum gloria pondus operatur in nobis. Ecce quantum pretium damus, quodammodo unam siliquam ad accipiendos the-*

Na sautes

sauros sempiternos. Siliquam laboris ad requiem incredibilem secundum quod dictum est, juxta incredibilem modum et in incredibilem modum, aeterna gloria ponitur operatur.

III. VERITAS PRACTICA.

Ex modico illo quo vivis tempore, plus etiam vitæ perdis quam vivas.

Ratio est, quia plus perdis quam vivas vitæ, si plus vanè quam fructuosè vivas. Sed diligenter inquirenti de tuo vitæ statu sat evidenter patebit te plus vanè quam fructuosè vivere.

Ergo ex modico illo quo vivis tempore, plus etiam vitæ perdis quam vivas, quod cerè est deplorandum et corrigendum.

I. PUNCTUM.

SI de brevitate vitæ dolendum tibi forte videretur, quod non sit satis spatii, vel ad beatam illam promerendam aeternitatem quam speras, vel ad reddenda Christo quæ debes obsequia, vel ad dissolvenda quæ contraxisti debita, vel ob similem aliquam causam; dole quidem et deplora vehementer breviteratem vitæ, sed non propter illas, quæ videntur piæ, causas. Satis enim est spatii a divina providentia definiti, si solidè locaretur in illos sacros usus. Verùm ex illo etiam spatio, quod nimis modicum et breve dicimus, plus nostræ culpæ nobis deperit quam nostræ pietati supersit. Unde si vel totum vitæ spatium dolebas esse angustius tuis persolvendis officiis, quanto magis dolere debes illas tibi etiã angustias contrahi et pene totas detrahi? Cumque à te solo tuâque solâ culpâ contrahantur, quanto id cavere debes studio, quanta sollicitudine per vestiganda illa tua culpa, ut seridè et gnaviter tibi prospicias?

Hoc ita persuasum esto, quod habet veritas: Ex modico illo quo vivis tempore, plus à te perdis quam vivas tempore seu vitæ.

Hoc est enim vitam et tempus perdis, quando nullus ejus usus, nullus ejus usuræ fructus, nullum illius operæ pretium ponitur. Non erit terra tua sterilis nec infacunda. NON erit apud te sterilis utriusque sexus. Quæ sic à Domino commendabantur Judæis, ut agnosce-

Exodi 23.
Dent. 7.

rent sub illis symbolis, quod apertius postea docuit Sapiens. Quodcumque facere potest manus tua, instanter operare: Tum evidentissimè Christus Dominus; Omnis arbor quæ non facit fructum, bonum excidetur: unde et Apostolus, Quem fructum habuistis in illis, in quibus nunc erubescitis? nam finis illorum mors est. Quasi diceret, quantumcumque laboraveritis, nisi laboris vestri probatus aliquis fructus appareat, labore vano consumpti estis, tempus vestrum ac vitam profudistis, mors est non vita sic vivere. Non quemquam propter canos aut rugas putas diu vixisse; non ille diu vixit, sed diu fuit. Quid enim si illum multum putas navigasse, si sæva tempestas à portu exceptum huc et illuc tulit, ac viribus ventorum ex diverso furentium per eadem vestigia in orbem egit? Non ille multum navigavit, sed multum iactatus est.

Rectè omnino Seneca, sed malim rationem à sanctis nostris audire Patribus, quam ab illo, qui cerè nimius est in suo solo sapiente commendando.

Sic itaque S. Basiliius et Chrysostomus atque alii passim affirmant, non esse proprie vivere, quando homo fructuosè non laborat, quia videlicet natus est homo ad laborem, et laborem probatum et utilem, hic ejus humanæ vitæ finis, non ut otiosè et torpidè vivat, non ut in deliciis aut divitiis cumulandis: sed Deo, sed animæ, sed aeternitati laboret; sic posuit Dominus hominem in Paradiso ut operaretur et custodiret illum. Quid est operaretur et custodiret? nonne terra ultro sine ulla opera germinabat fructus suos? nonne satis erat tutus locus, ut custode non esse opus? Ita plane, sed ita tamen erat operandum homini, ut sibi custodiret paradysum, erat ei operandum quod et quo jubeatur modo? Quod quia non præstitit; desit vivere quâ vivebat vitâ, et incepit mori quâ morte dictum est, In quocumque die comederis, morte morieris.

Hinc illud Prophetæ, homo agricola ego sum, quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia mea. Id est, jam inde à primo parente nostro didici me ad laborem natum, atque ad colendum ex divinis præceptis animæ meæ statum, sicut si agrum colerem, vitæ humanæ sustentandæ.

Cum itaque sit ille finis hominis, quem si ab homine removeris, tollis ejus moralem vitam, sicut si formam removeres, tolleres naturalem vitam; propterea verissimè dicuntur tem-

Ecc. 9.

Matth. 12.

Rom. 6.

L. de bre-
vit. vitæ.

Job 5.

Gen. 1.

Ibid. 3.

Zach. 11.

tempus & vita perdi, cum sine labore fructuoso conteruntur. *Diem perdidit* dicebat ille, qui diem indonatum translegerat. O quanti sic dies vacant & inanes transiguntur! ò si saltem hoc sentiret & diceret!

II. PUNCTUM.

Sed diligenter inquirenti de tuo vita statu, sat evidenter patebit, te potius vanè quam fructuose vivere.

Unusquisque videat, inquit Apostolus, quomodo superedificet. *Fundamentum enim aliud nemo potest ponere, prater id quod positum est, quod est Christus Iesus. Si quis autem superedificat super fundamentum hoc, aurum, argentum, lapides pretiosos, ligna, fœnum, stipulam, uniuscujusque opus manifestum erit: dies enim Domini declarabit.* Quali diceret, uniuscujusque est seipsum nosse ac diligenter inspicere, an Christiane vivat & fructuose operetur. Tanta est enim differentia inter nonnullorum hominum opera, quanta est inter aurum & lignum, inter argentum & fœnum, inter lapides pretiosos & stipulam. Et quemadmodum domus ædificata ex auro vel argento, vel ex lapidibus marmoreis, porphyreticis, & similibus non combureretur igne sicut domus ædificata ex ligno vel stipula, sic opera fructuosa illa sunt, quæ manent in æternum, alia verò quæ evanescent vel quæ consumuntur in hac vita, vana dicenda sunt & omnino nulla.

Ut verò etiam certius possis discernere, quænam illa sint fructuosa vel vana, vide in quo utraque fundamento super ædificentur, nam si extra Christum Jesum aliquid opereris, extra fundamentum ædificas, & nullum erit tale opus. Quamobrem hoc unum restat, probè intelligere, quid sit extra vel supra fundamentum ædificare, & quam sit totum penè vanum quod vivis.

Ad faciliorem autem intelligentiam, quæ plura de hoc fundamento dici possent, distinctè referuntur ad quatuor capita, quæ sunt velut quatuor illæ causæ, quæ concurrunt ad unumquodque opus peragendum, de quibus fufius in 3. parte Domini. 7.

Primò enim oportet, ut, quidquid facis, non sit malum, non sit vitium, non sit ingratum & odiosum Christo, cum alioquin nullo modo dici possit ædificatum in ipso; Nonne

id liquet; *Nunquid iniquitas apud Deum? absit.* Neque verò etiam sufficit id non esse malum, aut etiam esse aliquid bonum: nam non omne bonum ab omnibus ex æquo vult, *nunquid vult Dominus holocausta, & non potius ut obediat voci Domini?* Atque hæc est velut materia, nempe id quod à te velit Dominus, & non aliud, *unicuique sicut dixit Dominus: unumquemque sicut vocavit Deus.*

Secundò est debita operis forma, nempe ut id agas quo decet modo, ex virtute quæ competit operi, ad exemplar & similitudinem ipsius Christi, neque enim probare posset quod vitiosè faceres, licet illud esset in materia vel substantia, quod vellet à te fieri, nam expressa vox ejus est: *Estote vos perfecti, sicut & pater vester cælestis perfectus est.*

Tertiò quæ est efficiens causa, oportet te in illa esse gratia, quæ sanctificans dicitur, ut sis unicus Christo, sicutque ex hac unione, tua Deo grata opera, & fructuosa, cum alioquin mortua & nulla essent, *Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest,* ait Apostolus de suo quovis opere.

Quartò denique, quod est in primis spectandum, sine recto, & pura intentione sic Christo super ædificari opus nostrum necesse est, ut nisi recto sine fiat, non insit illi fundamento, & nullum planè sit. *Amen dico vobis, receperunt mercedem suam,* nempe illi qui aliis quam Deo placere volunt. Unde aptè sanctus Gregorius, ad illa Jobi verba, *super quo bases ejus posite sunt, SICUT fabrica columnis,* inquit, *columna autem basibus inniuntur, ita vita nostra in virtutibus, virtutes verò in intima intentione subsistunt.* Et quæ plura prosequitur, quæ uno verbo Apostolus comprehendit, cum ait: *omnia in nomine Domini Iesu Christi.*

Jam verò quod est propositæ quæstionis præcipuum caput, ut certò cognoscas, quam sint opera tua majori ex parte potius vana quam fructuosa, vide quantum deficiant ab illis quatuor causis: nam ut sint fructuosa, totas simul oportet convenire causas: ut sint verò vana, sufficit vel unam deesse causam. Rarum enim, fixumque est illud effectum, quod à magno Dionysio pronuntiatum sanctus Thomas confirmat; *Bonum ex integra causa: malum ex quovis defectu.*

Si quid in peccato factum, quantumcunque tibi bonum, & laudabile videretur, hoc ipso nullum est, quia deest effectrix causa

N n 2 quæ

Rom. 9.

1. Reg. 15.

1. Cor. 7.

Matth. 5.

1. Cor. 13.

Matth. 6.

Job 38.

Coloss. 3.

1. 2. q. 18.

A. 4.

Itr. 48.

quæ est Grætia sanctificans. Si quid in illa gratia perperam & legniter agitur, careatque sua congruenti forma: *Maledictum est illud opus, quod est factum negligenter aut fraudulenter.* Si quid denique non recto fine directum, tam illud vacuum & inane reputatur, quam si corpus esset exanime. Quibus ita necessario præsuppositis, dic sincerè, quid ex tota die refert fructuosum, & beatæ capax æternitatis? Metire singulos, per suas horas, dies: Ex horis quatuor & viginti detrahe quæ somno dantur, supersint decem & octo vel septem in quibus vigilas: quid tum potius boni? quid tum rectè operaris? Vel enim otiaris, vel laboras: si otiaris, vanum est: si laboras, cupiditati laboras, & labor inanis est ne dicam pravus, non est enim ille laboris finis: quo in labore vacuo & inani cum totus dies absumatur, quid tandem supererit fructuosi: Preees aliquot à te recitatas fortasse suggeres, sed quantis illæ intercite nugamentis! quantis exagitata curis alienis! quantis infuscatae diversarum cogitationum maculis! quàm illud mancum & exile bonum quis non videt! At esto tamen valeat, sed quantum est istud ad reliquas diei partes? quot in orando ponis horas? confer cum cæteris, quæ castæ sunt & sine fructu abeunt, nonne satis evidenter patebit te magis vanè quam fructuose vivere? Sic proinde Propheta graviter; *Ecce omnes iniusti; & vana opera eorum ventus & inane, simulachra eorum;* Quasi diceret, sicut idolum nihil est nisi quid vacuum & inane, sic eorum opera, sic eorum vita. Quod & paulo post clarius repetit: *Tela aranea texerunt: tela eorum non erunt in vestimentum, neque operientur aperibus suis; opera eorum opera inutilia.*

Itr. 41.

Itr. 59.

HIL. PUNCTUM.

Quamobrem aperte liquet, quod ex modico illo quo vivis tempore, plus vita perdis quam vivas, Neque enim vivere censendum est, quod sine vivendi caret, caret autem illo sine, quidquid totum operaris ex terrena & temporali potius cupiditate quam cœlesti & æterna. Unde in scripturis & decurtati dicuntur anni, & mensis vacui, & dies dimidiati, & pueri centum annorum.

Itr. 65.

Quod & Homini pagano tam probè cognitum fuit, quàm aperte testantur hæc ejus sententia, quæ ex multis pauca, nostram ad vere-

cundiam, legi possunt minutatim & expendi.

Persuade tibi hoc sic esse ut scribo, quædam tempora surripuntur nobis, quædam subducuntur, quædam effluunt. Turpissima tamen est iactura, quæ per negligentiam venit: & si volueris attendere, magna vitæ pars elabitur malè agentibus: maxima, nihil agentibus: tota aliud agentibus.

Non exiguum temporis habemus, sed multum perdimus. Satis longa vitæ, & in maximarum rerum consummationem largè data est: si tota bene collocaretur: sed ubi per luxum & negligentiam nostram defluit, ubi nulli bonæ rei impenditur: ultima demum necessitate cogente, quam ire non intelleximus, transisse sentimus.

Ita est, non accepimus brevem vitam, sed fecimus, nec inopes eius sed prodigi sumus.

Exigua pars est vitæ quam nos vivimus: cæterum quidem omne spatium, non vitæ, sed tempus est.

Omnia licet quæ unquam ingenia fulserunt in hoc unum consentiant, nunquam satis hanc humanarum mentium caliginem mirabuntur.

Nemo invenitur, qui pecuniam suam dividere velit: vitam unusquisque suam multis distribuit! astricti sunt in continendo patrimonio: simul ad temporis iacturam ventum est, proficissimè in eo cuius unius honesta avaritia est.

Libet ex seniarum turba comprehendere aliquem. Pervenisse te ad ultimum humana ætatis videmus. Centesimus tibi vel supra premitur annus. Agedum ad computationem ætatem tuam revoca, dic quantum ex isto tempore cliens abstulerit, &c. Videbis te pauciores annos habere quam numeras.

Maxima vitæ iactura dilatio est, maximum vivendi impedimentum expectatio, quæ pendet ex crastino. Perdis hodiernum, quod in manu fortuna posteum est, disponis, quod in tua dimittis, quo spectas? quo te extendis omnia quæ ventura sunt in incerto iacent, protinus vive, &c.

Hæc ut dixi, pauca ex multis, quæ si tamen plura, quam deceret à profano derivasse Authore, cuiquam viderentur, his ceterè legendis abstineat: sed quæ non probat non idcirco improbet, ne probatissimos condemnet viros, in primisque Ludovicum Granatensem, qui tam multus in illius Philosophi scriptis legendis, colligendis, & commendandis fuit, ut ex eis collectanea, sacris profutura Concionatoribus ediderit: sui que rationem operis, cum ex sanctis Augustino, & Hieronymo

Senec. Ep. 1

Lib. de brevitate vitæ.

Itr. 17.

Itr. 37.

Itr. 17.

animo reddat: tum ex ipso qui potest inde fructu colligi, fuse narret. Ac ne longius abeamus; quis Christianus illis lectis, quæ de futura temporis commemorata sunt; non magis sibi dolendum sentiat, quam isti viro Ethnico, quod non temporalem modo vitam sibi eripiat, sed divinam in se manentem, sed æternam & beatam in qua mansurus est, & de qua tot demit gradus, quot consequi poterat, si rationem sui temporis duxisset cariorum? Pavendum sane illud, quod narraret de Angelo, quem Joannes vidit stantem super mare, & super terram; qui levavit manum suam ad cælum: & juravit per viventem in sæcula sæculorum: *Quia tempus non erit amplius!*

Vide in 3. parte Dominicam 7. & in 4. to-ram hebdom. 18.

EX SECUNDA EVANGELII PARTE.

Amen dico vobis, qui plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudet, &c.

PRIMA VERITAS.

Qui de Christo dolente non dolet cum Apostolis, nec de illo gaudente gaudere potest cum ipsis.

Ratio fuse declaratur in hac 2. parte, Feria 2. hebdomadæ 1. Quadragesimæ.

SECUNDA VERITAS.

Ut fur de furto, sic mundus de mundo gaudet.

Sensus & ratio est, quod idcirco fur de furto male gaudet, quia de malo gaudet. Ergo & male gaudet, & sicut fur de furto, sic mundus de mundo gaudet.

Tota ratiocinatio est facilis. Primò quidem quam pravè fut de furto gaudeat, quis non tam clarè videt quam malum esse, furari. Quod si quis non id videret, audiat Prophetam Isaiam, inquit S. Augustinus: Non est gaudere impiis, dicit Dominus, gaudere quod vocant impij non est gaudere. Vtique videbat Isaias homines in potatione, in luxuria, in theatris, & in spectaculis, totum mundum luxuriari variis nugis, & tamen clamabat: Non est gaudere impiis

dicit Dominus; si hoc non est gaudium, quale gaudium videbat, in cuius comparatione hoc non est gaudium?

Sic & sanctus Prosper: Gaudere quidem bonum est, sed qui gaudet, si non inde gaudet male, non potest bonum esse quod gaudet. Siquidem gaudet & raptor cum desiderata rapuerit: gaudet & ebriosus cum exceptata occasione potationis invenerit: gaudet & adulter, cum ad delectationem concupitam pervenerit. Sed cum sit gaudere bonum, de his atque huiusmodi gaudere, grande est malum: hæc & his similia sunt unde gaudere nos vult mundus, cum suis amatoribus periturus. Hæc sunt quæ repudiare debemus, ut de bona conscientia, & sanctitate morum, de acquisitione virtutum, de dono Dei, & promissione futuri regni ineffabiliter gaudeamus.

Deinde verò quod læundò dicitur, mundus de mundo gaudens sic de malo gaudet, tam facile potest intelligi, quam vox illa *Mundus*, quæ jam sæpissimè sic declaratata est, ut significare diceretur eos, qui ex concupiscentia res mundi diligunt, quæ posita declaratione nominis, tum apertè liquet quod quando de his rebus gaudent, de malo gaudent, non quidem in se, sed in modo rei possessæ, cujus possessio parit gaudium. Non sunt quidem malæ divitiæ, sed malum est divitiis ex prava concupiscentia diligere & possidere; Unde quod ex tali dilectione & possessione procedit gaudium, tam verè de malo est quam mala est illa dilectio, *Va vobis divitibus, quia habetis consolationem vestram. NVNC autem exultatis in superbiis vestris: Omnis talis exultatio maligna est.*

Qua de re, fuse in 4. parte, hebdomada 17.

Patet itaque veritas, quod sicut fur de furto, sic de mundo mundus gaudet, sic perversè, sic pravè, sic falsò & non ferendo gaudet: *Veruntamen in hoc nolite gaudere. Velle sine gaudere de furto? Quamobrem verò, nisi quia malum est quod detestaris. At si gaudere de mundo non minus est malum & detestandum, cur non minus de illo gaudere nolitis? Non est, inquit, tam grande malum quam furtum. Responderi posset, posse furtum tam parvum esse, ut mundanum esse, sit gravius; sed esto sit gravius furtum, non hic æqualitas mali quaeritur, sed similitudo; factisque est bonæ menti malum quæ malum fugere, non quæ tale malum, sicque est factis ad veritatem similitudinis expr. mandam, de-*

Na 3. cla-

L. 2. de vir-
ta cont.
c. 13.

Luc. 6.
Iac. 4.

Ap. 10.

liv. 37. de
verbis Do-
mini.
4. 17.